

Π 2107 – Ειδική Αγωγή και αποτελεσματική διδασκαλία

Ενότητα 4: Ειδική αγωγή. Ιστορική εξέλιξη. Η συγκρότηση
και το περιεχόμενο.

Σουζάνα Παντελιάδου
Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Βασική αρχή της ειδικής αγωγής είναι ότι **όλα** τα παιδιά **μπορούν** και **θέλουν** να μάθουν.
- «Η επιστήμη που φροντίζει για τη μόρφωση, διδασκαλία και πρόνοια όλων των παιδιών, που η σωματική και ψυχική τους εξέλιξη εμποδίζεται αδιάκοπα από παράγοντες ατομικούς και κοινωνικούς».

Ρόζα Ιμβριώτη

- Στόχος της Ειδικής Αγωγής είναι η **προσαρμογή** της τάξης και της διδασκαλίας έτσι ώστε να **μπορούν να εξυπηρετηθούν** όλοι οι μαθητές ανεξαρτήτως των διαφορών τους στην κίνηση, τη συμπεριφορά τη μάθηση ή την επικοινωνία.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- Η Ειδική Αγωγή αναφέρεται σε κάθε τι το επιπλέον ή το εξειδικευμένο που προσφέρεται στο παιδί. Κάθε επιπλέον βοήθεια ή κατά οποιοδήποτε τρόπο διαφορετική από εκείνη που παρέχεται γενικά στα υπόλοιπα παιδιά της ηλικίας του μέσα στο κοινό σχολείο.
- Αποτελεί μέρος του όλου εκπαιδευτικού προγράμματος. Μπορεί να αντικαθιστά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του συνηθισμένου σχολείου, αλλά μπορεί επίσης να το συμπληρώνει, να το ενισχύει και να το υποστηρίζει.
- Η Ειδική Αγωγή μπορεί να παρέχεται για μικρά ή μεγάλα διαστήματα, καλύπτοντας έτσι όλη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής ζωής του παιδιού.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ;

Στα άτομα που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται ειδική εκπαίδευση, η οποία στο πλαίσιο των σκοπών της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης επιδιώκει ιδιαίτερα:

- A) την ολόπλευρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους,
- B) τη βελτίωση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των δεξιοτήτων, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη ή επανένταξη τους στο γενικό σχολείο όπου και όταν αυτό είναι δυνατό,
- Γ) την αντίστοιχη προς τις δυνατότητές τους ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα, στην κοινωνική ζωή και στην επαγγελματική δραστηριότητα και
- Δ) την αλληλοαποδοχή, την αρμονική συμβίωσή τους με το κοινωνικό σύνολο, την ισότιμη κοινωνική τους εξέλιξη.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΚΑΙ / Ή ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Η αναπηρία αναγνωρίζεται ως μέρος της ανθρώπινης ύπαρξης αλλά και ως σύνθετο κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο.

Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών, οι οποίες σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης.

(Νόμος 3699/2008)

Στους παραπάνω συγκαταλέγονται ιδίως 1/2

- Νοητική αναπηρία.
- Αισθητηριακές αναπηρίες όρασης.
- Αισθητηριακές αναπηρίες ακοής.
- Κινητικές αναπηρίες.
- Χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα.
- Διαταραχές ομιλίας-λόγου.

Στους παραπάνω συγκαταλέγονται ιδίως 2/2

- Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.
- Σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής.
- Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές.
- Ψυχικές διαταραχές.
- Πολλαπλές αναπηρίες.

Στους παραπάνω ΔΕΝ συγκαταλέγονται

Δεν εμπίπτουν οι μαθητές με χαμηλή σχολική επίδοση που συνδέεται αιτιωδώς με εξωγενείς παράγοντες, όπως γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

Στους παραπάνω όμως συγκαταλέγονται

- Οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι και οι μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα ανεπτυγμένα σε βαθμό που υπερβαίνει κατά πολύ τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα.

Πριν τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο

- Το 1906 ιδρύθηκε ο «Οίκος Τυφλών» στην Καλλιθέα με σκοπό την περίθαλψη και εκπαίδευση τυφλών παιδιών 7-18 ετών.
- Το 1923 ιδρύεται στους Αμπελόκηπους «Το Σχολείο Κωφάλαων» από την αμερικανική οργάνωση «Εγγύς Ανατολή». Λίγα χρόνια μετά ανοίγει με κρατική φροντίδα «Εθνικός Οίκος Κωφάλαων».
- Το 1937 ιδρύεται το «Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών» στην Καισαριανή, με διευθύντρια τη Ρόζα Ιμβριώτη.
- 1937 – Ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων (Ελ.Ε.Π.Α.Α.Π.).

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2/10

Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών
Ρόζα Ιμβριώτη (1898 –1977).

- Ιδρύεται το 1937 από τη Ρόζα Ιμβριώτη στην Καισαριανή.
- Βασικές αρχές:
 - Εξελικτική βοήθεια.
 - Σχολείο μαθητείας για τη ζωή.
 - Η εκπαίδευση ως ανθρώπινο δικαίωμα.
 - Η εκπαίδευση ως χρέος της κοινωνίας και του κράτους.

Εικόνα 1: Ρόζα
Ιμβριώτη

Μέχρι τη δεκαετία του 1960:

- Μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ιδρύονται εκκλησιαστικές οργανώσεις και φιλανθρωπικά σωματεία.
- Κυριαρχεί η ιδρυματική περίθαλψη και φροντίδα. Αναπτύσσεται με βάση την ιδιωτική πρωτοβουλία.
- Το κράτος έχει μόνο την εποπτεία μέσα από το Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 4/10

Μέχρι τη δεκαετία του 1970:

- Αρχίζουν να δημιουργούνται οι πρώτες οργανώσεις αναπήρων και γονέων.
- 1969- Ιδρύεται το γραφείο Ε.Α. στο Υπουργείο Παιδείας.
- 1969- Ξεκινά στο Μαράσλειο μονοετής μετεκπαίδευση (γίνεται διετής το 1975).
- Κατά τη δεκαετία 1960-1970, με πρωτοβουλία γονέων και ιδιωτών, ιδρύονται περίπου 30 σχολεία –ιδρύματα.
- Δεν υπάρχει ακόμη κανένας προβληματισμός σχετικά με την ένταξη των αναπήρων.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 5/10

«Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας σ' όλες τις βαθμίδες της στα κρατικά εκπαιδευτήρια».

- **Άρθρο 16, παράγρ. 4 του Συντάγματος.**

«Το κράτος ενισχύει τους σπουδαστές που διακρίνονται καθώς κι αυτούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία, ανάλογα με τις ικανότητές τους».

- **Άρθρο 21, παράγρ. 2 του Συντάγματος.**

«...Όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος...».

- **Άρθρο 21, παράγρ. 3 του Συντάγματος.**

«Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και την περίθαλψη των απόρων».

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 6/10

Στη δεκαετία του 1970:

1972 – ιδρύονται τα 43 πρώτα ειδικά σχολεία (για «ασκήσιμα»).

1975 – κατοχυρώνεται το δικαίωμα των ΑμΕΑ στην εκπαίδευση.

– Αναπτύσσεται μια έντονη κινητικότητα στο χώρο της ειδικής αγωγής.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 7/10

Στη δεκαετία του 1980:

1981 – Ψηφίζεται ο νόμος 1143 (1981) και το Υπουργείο Παιδείας αναλαμβάνει την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

- Ο νόμος προωθεί της διαχωρισμένη εκπαίδευση και δεν προβλέπει καν την ένταξη «σκοπός του παρόντος νόμου είναι η παροχή ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαιδύσεως εις αποκλίνοντα εκ του φυσιολογικού άτομα, η λήψις μέτρων κοινωνικής μερίμνης και η αντίστοιχος προς τας δυνατότητάς των ένταξις αυτών εις την κοινωνικήν ζωήν...».
- Η φοίτηση των μαθητών με ειδικές ανάγκες δεν είναι υποχρεωτική.
- 1981 – υπάρχουν συνολικά 89 Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 8/10

Στη δεκαετία του 1980:

- Με τον νέο νόμο 1566 (1985), η νομοθεσία για την ειδική αγωγή εντάσσεται στη νομοθεσία για τη γενική εκπαίδευση.
 - Κατά τα άλλα ο νέος νόμος είναι απλά ο παλιός στη δημοτική γλώσσα και η ένταξη αφορά πάλι τον τελικό στόχο της επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης.

Μετά το 1990 έως σήμερα:

1991 – Υπάρχουν συνολικά 706 Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής.

- Γίνεται προσπάθεια για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με την επέκταση του θεσμού των διδασκαλείων ειδικής αγωγής.
- Εφαρμόζονται πολλά προγράμματα στο πλαίσιο το ΕΠΕΑΕΚ.
- Η αναπηρία επαναπροσδιορίζεται συχνά ως κοινωνικός ρατσισμός και κοινωνική αδικία.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 10/10

Μετά το 1990 έως σήμερα:

- Ψηφίζεται ο **νόμος 2817/2000** ο οποίος για πρώτη φορά προβλέπει την ένταξη των μαθητών με ειδικές ανάγκες στο πλαίσιο της τυπικής τάξης.
- Ιδρύονται νέες δομές στήριξης όπως τα ΚΔΑΥ (Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης).
- Ιδρύονται μεταπτυχιακά τμήματα ειδικής αγωγής.
- Λειτουργεί το Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας .

Ψηφίζεται ο νόμος 3699/2008

«Ειδική αγωγή και εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»

ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ; 1/2

- Σχολική τάξη του γενικού σχολείου.
- Σχολική τάξη του γενικού σχολείου με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση.
- Σε τμήματα ένταξης των γενικών σχολείων α) κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα έως 15 ώρες, χωρίς διάγνωση, ελάχιστος αριθμός 3 μαθητών, μέγιστος αριθμός 12 μαθητών β) εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου.
- Σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (ΣΜΕΑΕ).
- Σε μονάδες ή τμήματα νοσοκομείων, ιδρυμάτων αγωγής κλπ.

• Με διδασκαλία στο σπίτι.

ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ; 2/2

- Η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, γενική, τεχνική – επαγγελματική παρέχεται στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία, κατά περίπτωση, οργανώνονται, στελεχώνονται, εξοπλίζονται και υποστηρίζονται κατάλληλα, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική υποστήριξη των ατόμων αυτών.

ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Τμήματα Ένταξης Μονάδες ειδικής αγωγής που αποτελούν οργανικό στοιχείο συνηθισμένων σχολείων	Αυτοτελείς σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής	Χρόνος Φοίτησης και ηλικιακά όρια
Σε κοινά νηπιαγωγεία	Ειδικά νηπιαγωγεία	3ετής φοίτηση
Σε κοινά δημοτικά σχολεία	Ειδικά δημοτικά σχολεία	7ετής φοίτηση Ανώτερο ηλικιακό όριο το 14ο έτος
Σε κοινά γυμνάσια	Ειδικά γυμνάσια	4ετής φοίτηση Ανώτερο ηλικιακό όριο το 19ο έτος
Σε κοινά λύκεια	Ειδικά λύκεια	4ετής φοίτηση Ανώτερο ηλικιακό όριο το 22ο έτος
Σε κοινά ΤΕΕ με ένδειξη ειδικότητας που μπορεί να εκπαιδευτεί ο μαθητής.	ΤΕΕ α' βαθμίδας	4ετής φοίτηση Ανώτερο ηλικιακό όριο το 19ο έτος
	ΤΕΕ β' βαθμίδας έτος	4ετής φοίτηση Ανώτερο ηλικιακό όριο το 22ο έτος
	Εργαστήρια ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	8ετής φοίτηση Ηλικιακό όριο το 22ο έτος (μπορεί να τροποποιηθεί με απόφαση ΚΕΔΔΥ)

ΠΟΙΑ ΜΕΤΡΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΕΧΕΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ; 1/3

Μέτρα:

- Κατάρτιση και εφαρμογή ειδικών μεθόδων διδασκαλίας.
- Χρήση διδακτικού υλικού, χορήγηση οργάνων και λοιπού ειδικού εξοπλισμού.
- Παροχή κάθε είδους διευκολύνσεων και εργονομικών διευθετήσεων.

ΠΟΙΑ ΜΕΤΡΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΕΧΕΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ; 2/3

Παρεχόμενες Υπηρεσίες:

- Η διάγνωση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- Η αξιολόγηση.
- Η παιδαγωγική και ψυχολογική υποστήριξη.
- Η φυσικοθεραπεία.
- Η εργοθεραπεία.
- Η αγωγή λόγου.
- Η κοινωνική και συμβουλευτική εργασία.
- Η μεταφορά και μετακίνηση.

ΠΟΙΑ ΜΕΤΡΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΕΧΕΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ; 3/3

Τα παραπάνω μέτρα και υπηρεσίες αφορούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες ως 22 ετών σε όλες τις τάξεις της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΠΟΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΜΑΘΗΤΗ ΑΝ ΕΧΕΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ;

- Κέντρο Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ).
- Κάθε ΚΕΔΔΥ αποτελείται από:
 - Εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
 - Ψυχολόγους.
 - Κοινωνικούς λειτουργούς και άλλες ειδικότητες.
- Τα ΚΕΔΔΥ που λειτουργούν στις έδρες Διοικητικών Περιφερειών στελεχώνονται επιπλέον με εκπαιδευτικό προσχολικής αγωγής, θεραπευτή λόγου και παιδοψυχίατρο.

Άρθρο 39 (Ν. 3699/2008)

- ΣΜΕΑΕ ⇒ Κέντρα Υποστήριξης ΕΑΕ μιας ενότητας σχολικών μονάδων (ανεξαρτήτως βαθμίδας & αποκεντρωμένες), οι οποίες συνιστούν το Σχολικό Δίκτυο Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ).

ΣΚΟΠΟΣ ΣΔΕΥ

- προώθηση συνεργασίας και συντονισμό έργου σχολικών μονάδων για την κάλυψη των αναγκών μαθητών με Ε.Ε.Α.
- ένταξη και συμπερίληψη μαθητών με αναπηρία στο σχολείο των συνομήλικων τους.
- υποστήριξη Τμημάτων Ένταξης, Παράλληλης Στήριξης, Συνεκπαίδευσης & κατ' οίκον διδασκαλίας.

Ε.Δ.Ε.Α.Υ.

- Επιτροπή Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ)
- Σε κάθε σχολική μονάδα γενικής εκπαίδευσης που ανήκει σε ΣΔΕΥ λειτουργεί ΕΔΕΑΥ για τη διαγνωστική αξιολόγηση και υποστήριξη των μαθητών με Ε.Ε.Α.
- Τα ΕΔΕΑΥ αποτελούνται από μέλη που υπηρετούν σε Κέντρο Υποστήριξης ΕΑΕ του ΣΔΕΥ:
 - ⇒ Διευθυντή (ως πρόεδρος).
 - ⇒ (1) εκπαιδευτικό (ΠΕ70/ΠΕ60/ΔΕ) που υπηρετεί σε δομή ΕΑΕ (ΤΕ/ παράλληλη στήριξη/συνεκπαίδευση).
 - ⇒ (1) ψυχολόγο (ΠΕ23).
 - ⇒ (1) κοινωνικό λειτουργό (ΠΕ30).

Αρμοδιότητες Ε.Δ.Ε.Α.Υ. 1/3

- ⇒ Διενεργεί διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση των εμποδίων εκπαίδευσης και των Ε.Ε.Α.
- ⇒ Διαμορφώνει πρόγραμμα διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τους μαθητές με Ε.Ε.Α. σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης στην οποία φοιτά ο μαθητής.
- ⇒ Πραγματοποιεί συνεργατική διεπιστημονική αντιμετώπιση των δυσκολιών του μαθητή με Ε.Ε.Α. μέσα και έξω από το σχολείο.
- ⇒ Διαμορφώνει προγράμματα προσχολικής πρώιμης παρέμβασης σε συνεργασία με παιδιατρικές υπηρεσίες ή ΙΠΔ της περιοχής και οργανώνει επιμορφωτικά προγράμματα για γονείς με παιδιά έως 6 ετών.

Αρμοδιότητες Ε.Δ.Ε.Α.Υ. 2/3

- ⇒ Παρακολουθεί την εφαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης των μαθητών με Ε.Ε.Α.
- ⇒ Υποστηρίζει τις σχολικές μονάδες κατά τη μετεγγραφή των μαθητών, τους τελειόφοιτους και απόφοιτους με αναπηρία.
- ⇒ Παραπέμπει μαθητές που συνεχίζουν να έχουν δυσκολίες στο ΚΕΔΔΥ.

Για την παραπομπή απαιτείται: παραπεμπτική απόφαση όπου βεβαιώνεται ότι παρήχθησαν όλες οι υποστηρικτικές παρεμβάσεις και έκθεση από τον ψυχολόγο της ΕΔΕΑΥ με το «εκπαιδευτικό-ψυχολογικό προφίλ» του μαθητή και τους τομείς περαιτέρω διερεύνησης.

Το ΚΕΔΔΥ εξετάζει αιτήματα αποκλειστικά και μόνο κατόπιν παραπομπής της οικείας ΕΔΕΑΥ.

Αρμοδιότητες Ε.Δ.Ε.Α.Υ. 3/3

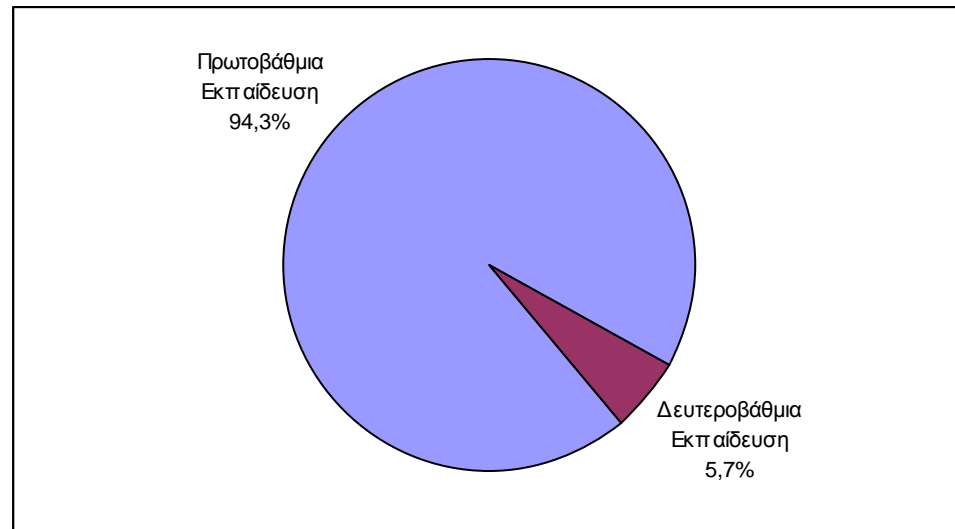
Ο ψυχολόγος και ο κοινωνικός λειτουργός της ΕΔΕΑΥ εισηγούνται στα σχολικά συμβούλια θέματα

- ένταξης μαθητών με αναπηρία στο γενικό σχολείο,
- αντιμετώπισης κρίσεων και σχολικής βίας,
- σχέσεων και κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων των μαθητών,
- ανάπτυξης εξωσχολικών δραστηριοτήτων και
- παροχή κοινωνικής υποστήριξης των μαθητών και των οικογενειών τους.

Σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	N	%
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	1124	94,3
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	68	5,7
ΣΥΝΟΛΟ	1192	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Είδος ΣΜΕΑ	N	%
Ειδικό Νηπιαγωγείο	81	6,8
Ειδικό Δημοτικό	152	12,8
Ειδικό Γυμνάσιο	6	0,5
Ειδικό Λύκειο	4	0,3
Τμήμα ένταξης νηπιαγωγείου	52	4,4
Τμήμα ένταξης δημοτικού	806	67,6
Τμήμα ένταξης Γυμνασίου	26	2,2
Τμήμα ένταξης Λυκείου	4	0,3
Τμήμα ένταξης ΤΕΕ	2	0,2
ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής Α' βαθμίδας	1	0,1
ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής Β' βαθμίδας	4	0,1
Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.	34	2,9
Δεν απαντήθηκε	20	1,7
ΣΥΝΟΛΟ	1192	100

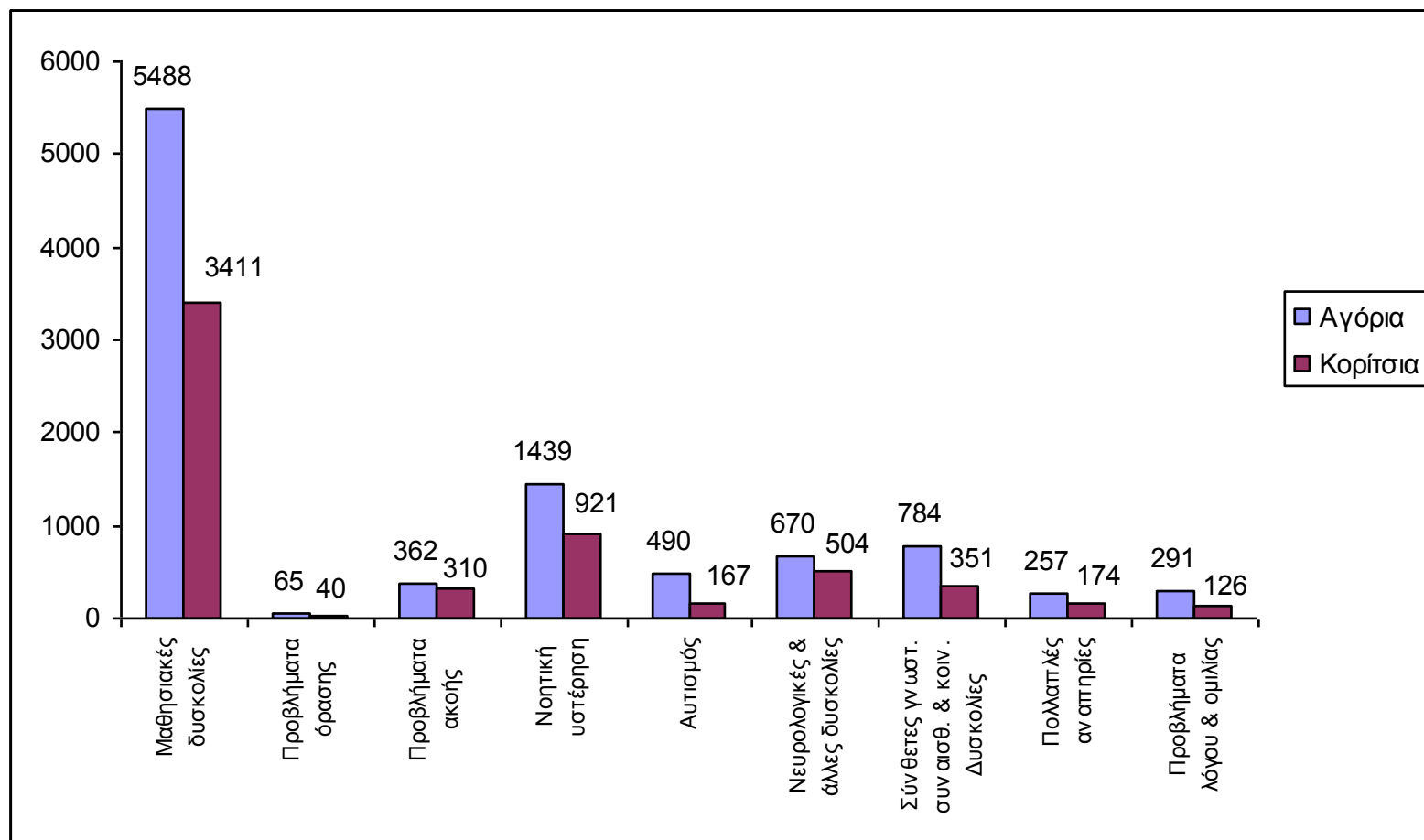

Πίνακας 2: Παρεχόμενες Υπηρεσίες των ΣΜΕΑ σε όλη την Ελλάδα

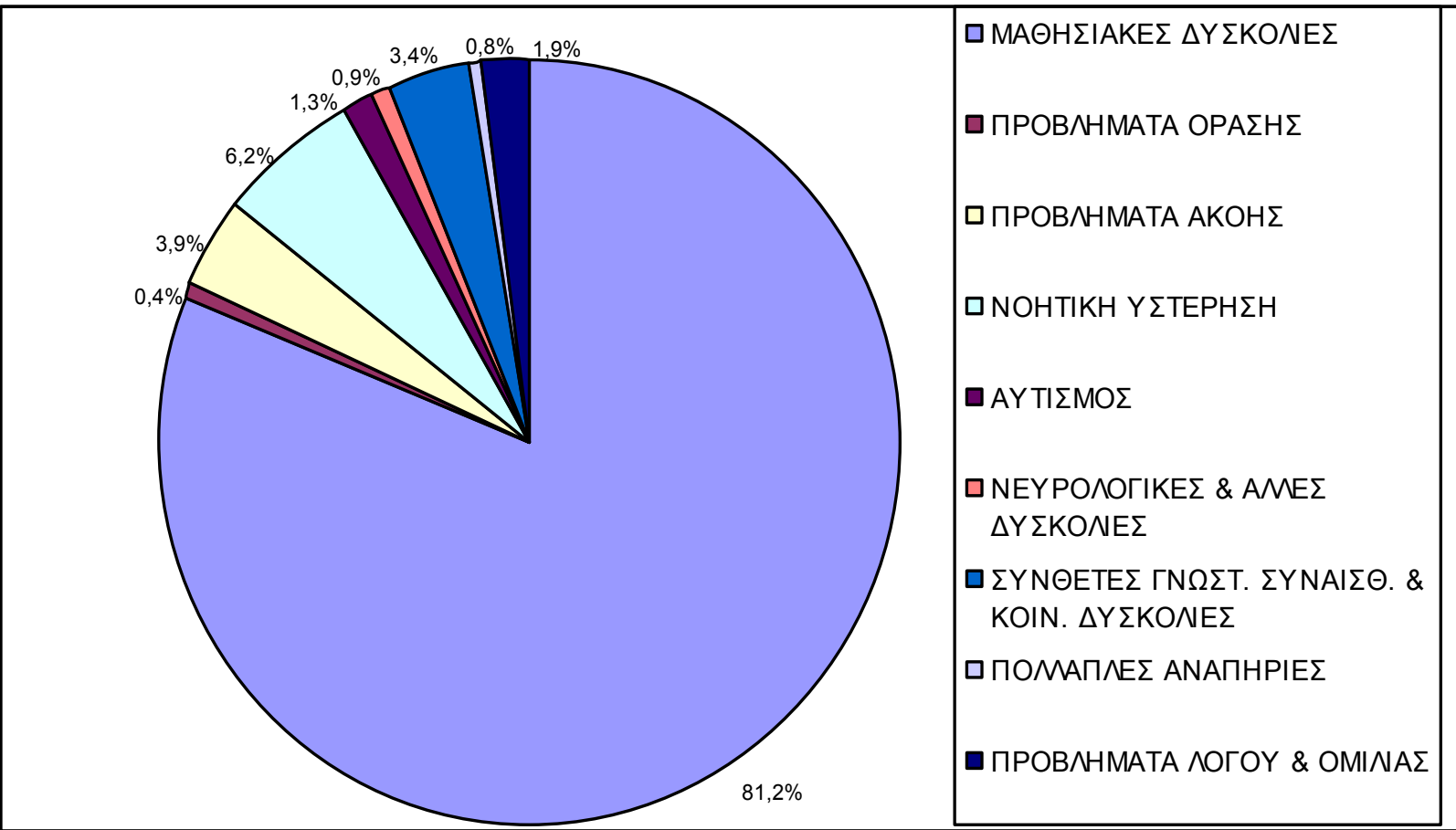
Υπηρεσίες	N	%
Κοινωνική στήριξη	210	17,6
Ψυχολογική στήριξη	184	15,4
Λογοθεραπεία	80	6,7
Εργοθεραπεία	52	4,4
Αποκατάσταση	50	4,2
Φυσικοθεραπεία	44	3,7
Επαγγελματική Κατάρτιση	22	1,8
Δεν παρέχουν υπηρεσίες	550	46,1

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΜΑΘΗΤΕΣ Σ.Μ.Ε.Α. ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΜΕΑ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Ειδικές Ανάγκες	N	%
Μαθησιακές Δυσκολίες	8899	56,2
Προβλήματα Όρασης	105	0,7
Προβλήματα Ακοής	672	4,2
Νοητική Υστέρηση	2360	14,9
Αυτισμός	657	4,1
Νευρολογικές & άλλες Δυσκολίες	1174	7,4
Σύνθ.Γνωστ.Συναισθ.& Κοιν. Δυσκολίες	1135	7,2
Πολλαπλές Αναπηρίες	431	2,7
Προβλήματα Λόγου & Ομιλίας	417	2,6
ΣΥΝΟΛΟ	15850	100

Ποσοτική αλλαγή 2003-2013

- 2003-2004

Μελέτη Χαρτογράφησης: σύνολο 15.850.

- 2010

European Agency: σύνολο 29.954.

- 2012

European Agency: σύνολο 36.011.

Αύξηση πάνω από 127%.

7.861 σε ειδικά σχολεία.

26.350 σε τμήματα ένταξης.

1.800 σε παράλληλη στήριξη.

Ποσοτικά δεδομένα στην Ευρώπη

Χώρα	Ποσοστό μαθητών στην Ε.Α.
Γαλλία	4,66
Γερμανία	5,83
Ελλάδα	3,28
Ισλανδία	32,1
Ιταλία	2,67
Κύπρος	7,48
Λιθουανία	13,45
Φινλανδία	9,1

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/3)

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
- Εικόνες.
- Εικόνα 1: <Μετατρούλου Βασιλική, Ένα βιβλίο για τη Ρόζα Ιμβριώτη και το πρώτο Πανελλαδικό Συνέδριο Γυναικών το 1946, 2011>
<<https://xyzcontagion.files.wordpress.com/2011/03/cf81cf8cceb6ceb1-ceb9cebcceb2cf81ceb9cf8ecf84ceb7.jpg>><XYZ Contagion>.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/3)

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
- Πίνακες.
- Πίνακας 1: <Παντελιάδου Σουζάννα, Έκθεση για τη δράση «Χαρτογράφηση Ειδικής Αγωγής», Πρόγραμμα «Χαρτογράφηση – Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής», Βόλος 2004, σ. 13-14>
<<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3324/992.pdf>>.
- Πίνακας 2: <Παντελιάδου Σουζάννα, Έκθεση για τη δράση «Χαρτογράφηση Ειδικής Αγωγής», Πρόγραμμα «Χαρτογράφηση –Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής», Βόλος 2004, σ. 53>
<<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3324/992.pdf>>.
- Πίνακας 3: <Παντελιάδου Σουζάννα, Έκθεση για τη δράση «Χαρτογράφηση Ειδικής Αγωγής», Πρόγραμμα «Χαρτογράφηση –Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής», Βόλος 2004, σ. 111>
<<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3324/992.pdf>>.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/3)

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
- Γραφήματα.
- Γράφημα 1: <Παντελιάδου Σουζάννα, Έκθεση για τη δράση «Χαρτογράφηση Ειδικής Αγωγής», Πρόγραμμα «Χαρτογράφηση – Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής», Βόλος 2004, σ. 115> <<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3324/992.pdf>>.
- Γράφημα 2: <Παντελιάδου Σουζάννα, Έκθεση για τη δράση «Χαρτογράφηση Ειδικής Αγωγής», Πρόγραμμα «Χαρτογράφηση – Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής», Βόλος 2004, σ. 127> <<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3324/992.pdf>>.

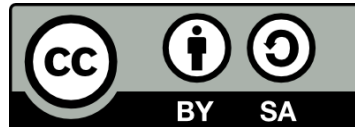
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σουζάνα Παντελιάδου. «Π 2107 – Ειδική Αγωγή και αποτελεσματική διδασκαλία. Ειδική αγωγή. Ιστορική εξέλιξη. Η συγκρότηση και το περιεχόμενο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS302/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

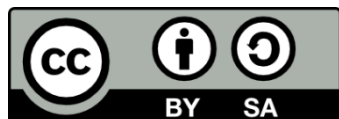
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Αντώνης Χατζηχρήστος>
Θεσσαλονίκη, <Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

